

Kalle Heinonen, Aleksi Keijama

Ensihoidon ja poliisin yhteistyö moniviranomaistehtävällä

Simulaatio-opetustilanteen suunnittelu hoitotason ensihoitajaopiskelijoille

Metropolia Ammattikorkeakoulu

Ensihoitaja AMK

Ensihoidon koulutusohjelma

Opinnäytetyö

4.4.2022

Tekijä	Kalle Heinonen, Alekski Keijama
Otsikko	Ensihoidon ja poliisin yhteistyö moniviranomaistehtävällä: Simulaatio-opetustilanteen suunnittelu hoitotason ensihoitajaopiskelijoille
Sivumäärä	17 sivua + 4 liitettä
Aika	4.4.2022
Tutkinto	Ensihoitaja AMK
Tutkinto-ohjelma	Ensihoidon koulutusohjelma
Ohjaajat	Ensihoidon lehtori Pasi Miettinen
<p>Ensihoidon ja poliisin välinen yhteistyö on päivittäistä ja viranomaisen on toimivaltansa rajoissa ja tehtävän vaatimassa laajuudessa avustettava toista viranomaista tämän pyynnöstä. Ensihoidon ja poliisin yhteistyössä suoritettaviin tehtäviin kuuluvat esimerkiksi väkivaltaisesti käyttäytyvän potilaan turvallinen tutkiminen ja hoitaminen tai vahvasti päihtyneen potilaan kuljettaminen putkaan. Yhteistyö ensihoidon ja poliisin välillä saa alkunsa heti hätäkeskusilmoituksesta, sillä hätäkeskuspäivystäjä voi jo hätäpuhelun aikana lähettää tehtävälle ensihoitoyksikön lisäksi poliisipartion. Tämä ei kuitenkaan koske jokaista ensihoitopalvelun tai poliisin tehtävää, jolloin viranomaisyhteistyön tarve on arvioitava kohteessa. Onnistuneella yhteistoiminnalla pystytään suorittamaan tehtävä mahdollisimman tehokkaasti ja turvallisesti.</p> <p>Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella simulaatio-opetustilanne ensihoidon ja poliisin yhteistyöstä Metropolia ammattikorkeakoulun käyttöön. Simulaatio on ollut jo vuosikymmenten ajan tärkein yksittäinen tapa harjoitella laadukasta työskentelyä tilanteissa, joissa on korkea riskikerroin. Se on tekniikka, jonka avulla voidaan realistisesti mallintaa kliinisiä tilanteita monella eri tapaa. Käytännönläheiset tapahtumat ovat simulaatiossa keskiössä ja teoretietoa hyödynnetään toiminnan taustalla. Tämän toiminta tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden ymmärtää opiskeltavaa aihetta paremmin.</p> <p>Suunnitteleamme simulaatiotilanne pohjautuu sekä hankkimaamme tietopohjaan että ammattilaisten kokemuksiin. Tietopohja hankittiin kuvailevan kirjallisuuskatsauksen taustaan ja ammattilaisten kokemuksia kuultiin fokusryhmähaastatteluissa, joita järjestimme kaksi kappaletta.</p> <p>Ensihoidossa työskentely vaatii vahvoja yhteistyötaitoja, sillä yhteistyötä tehdään esimerkiksi poliisin kanssa päivittäin. Metropolia ammattikorkeakoulussa ei ole rutiininomaisesti teetättänyt opiskelijoille simulaatioita liittyen viranomaisyhteistyöhön tai yhteistyöhön yleensä minkään toisen ammattiryhmän edustajien tai opiskelijoiden kanssa. Viranomaisyhteistyöhön keskittyvien simulaatioiden sisällyttäminen ensihoito-opintoihin tuntuisi kuitenkin varsin mielekkäältä. Tuottamamme simulaatio-opetustilanne on suunniteltu Metropolia ammattikorkeakoulun vapaaseen käyttöön ensihoitajaopiskelijoiden opetuksessa. Koska opinnäytetyömme julkaistaan kuitenkin julkisesti internetissä Theseus-tietokannassa, se on myös kenen tahansa muun hyödynnettävissä.</p>	
Avainsanat	ensihoito, poliisi, viranomaisyhteistyö, simulaatio, viestintä

Author	Kalle Heinonen, Aleksi Keijama
Title	Interorganizational collaboration between EMS and police in the field: planning a simulation case for emergency care students
Number of Pages	17 pages + 4 appendices
Date	4 April 2022
Degree	Bachelor of Health Care
Degree Programme	Emergency Care
Instructors	Pasi Miettinen, lecturer of emergency care
<p>The co-operation between the emergency department and the police is day-to-day and the authority must, within the limits of its competence and to the extent required by the task, assist the other authority at its request. Among other things, tasks performed in collaboration between the emergency department and the police include safe examination and care of a patient who is behaving violently or the transport of a severely intoxicated patient to jail. The co-operation between the emergency department and the police starts immediately from the emergency center notification, as the emergency center attendant can already send a police patrol to the task during the emergency call in addition to the emergency department. However, this does not apply to every task of the emergency care service or the police, in which case the need for co-operation with the authorities must be assessed at the site. With successful cooperation, it is possible to perform the task as efficiently and safely as possible.</p> <p>The purpose of this thesis was to plan a simulation teaching situation from the co-operation between emergency care and the police for the use of Metropolia University of Applied Sciences. For decades, simulation has been an important way to practice quality work in high-risk situations. It is a technique that can be used to realistically model clinical situations in many ways. Practical events are at the heart of the simulation and theoretical knowledge is utilized in the background of the activity. This activity offers the student the opportunity to better understand the topic being studied.</p> <p>The simulation situation we have planned is based on both the knowledge base we have acquired and the experiences of the professionals. The knowledge base was acquired in the same way as a descriptive literature review and the experiences of professionals were heard in focus group interviews, which we conducted in two pieces.</p> <p>Working in emergency care requires strong co-operation skills, as co-operation with the police is done on a daily basis. Metropolia University of Applied Sciences has not routinely commissioned students to perform simulations related to cooperation with authorities or with representatives of any other professional group or students at all. However, the inclusion of simulations focusing on cooperation with authorities in emergency care studies would seem quite meaningful. The simulation teaching situation we produce is designed for the free use of Metropolia University of Applied Sciences in the teaching of paramedic students. However, because our thesis is published publicly on the Internet in the Theseus database, it is also available for everybody.</p>	
Keywords	emergency care, police, Interorganizational collaboration, communication

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja kehittämistehtävät	2
3	Keskeiset käsitteet ja tiedonhaku	2
3.1	Keskeiset käsitteet	2
3.2	Tiedonhaku	4
3.3	Fokusryhmähaastattelu	5
3.3.1	Vastaajina ensihoitajat	6
3.3.2	Vastaajina poliisit	8
3.3.3	Vastausten yhteenveto	10
4	Toteutus	11
4.1	Kuvaileva kirjallisuuskatsaus	11
4.2	Toiminnallinen opinnäytetyö	11
5	Simulaatio	12
5.1	Simulaatiotilanteen suunnittelu	12
5.1.1	Harjoituksen esi- ja oheismateriaali	13
5.1.2	Toimenpiteet	13
5.1.3	Jälkipuinti	13
6	Pohdinta	14
6.1	Tuotoksen tarkastelu	14
6.2	Luotettavuus ja eettisyys	14
6.2.1	Opinnäytetyön luotettavuus ja etiikka	14
6.2.2	Simulaatio-opetuksen etiikka	15
6.3	Tuotoksen hyödyntäminen	16
6.4	Kehittämisehdotukset	16
6.5	Ammatillinen kasvu	16
	Lähteet	18
	Liitteet	
	Liite 1. Tiedonhakutaulukko	
	Liite 2. Fokusryhmähaastattelun suostumuskirje	
	Liite 3. Fokusryhmähaastattelun runko	
	Liite 4. Simulaatio-opetustilanne	

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli suunnitella simulaatio-opetustilanne ensihoidon ja poliisin yhteistyöstä Metropolia ammattikorkeakoulun käyttöön. Opinnäytetyön tilaajana toimi Metropolia ammattikorkeakoulu.

Ensihoidon ja poliisin välinen yhteistyö on päivittäistä ja viranomaisen on toimivaltansa rajoissa ja tehtävän vaatimassa laajuudessa avustettava toista viranomaista tämän pyynnöstä. (Kuisma & Holmström & Nurmi & Porthan & Taskinen 2017: 761; Hallintolaki 2003/434). Yhteistyö ensihoidon ja poliisin välillä saa alkunsa heti hätäkeskusilmoituksesta, sillä hätäkeskuspäivystäjä voi jo hätäpuhelun aikana lähettää tehtävälle ensihoitoyksikön lisäksi poliisipartion (Kuisma ym. 2017: 24). Onnistuneella yhteistoiminnalla pystytään suorittamaan tehtävä mahdollisimman tehokkaasti ja turvallisesti. (Kuisma ym. 2017: 761). Ensihoidon ja poliisin välinen yhteistyö ei ole kuitenkaan aina täysin saumatonta. Niin ensihoitajat kuin poliisitkin ovat kokeneet kommunikaatiovaikeuksia moniviranomaistehtävän aikana. Tavallisimpien ongelmien joukkoon lukeutuvat muun muassa suuri informaation määrä ja ristiriitainen raportointi eri toimijoiden välillä (Saoutal & Matta & Cahier 2015.)

Ensihoidon ja poliisin yhteistyössä suoritettavia tehtäviä ovat esimerkiksi väkivaltaisesti käyttäytyvän potilaan turvallinen tutkiminen ja hoitaminen tai vahvasti päihtyneen potilaan kuljettaminen putkaan, jos henkilöä ei hoidon tarpeen arvion mukaan ole tarve kuljettaa jatkohoitoon tai tutkimuksiin. Harvinaisempia ja laajempia poliisijohtoisia ensihoitotehtäviä ovat muun muassa piiritys- ja panttivankitilanteet, erilaiset ampumavälikohdaukset ja kaikki epäilyt puukotuksesta tai ampumavammahälytyksistä (Silfvast & Castrén & Kurola & Lund & Martikainen 2013: 370). Lisäksi esimerkiksi liikenneonnettomuuksien luonteeseen kuuluu yhteistyö ensihoidon ja poliisin välillä, sillä

poliisimiehellä on oikeus eristää, sulkea tai tyhjentää yleisesti käytetty paikka tai alue taikka kieltää tai rajoittaa liikkumista, jos se on tarpeen onnettomuuspaikalla suoritettavien toimenpiteiden tai toimenpiteen kohteena olevan henkilön yksityisyyden suojaamiseksi (Poliisilaki 872/2011).

Jätimme kuitenkin mittavat poliisioperaatiot ja suuronnettomuudet opinnäytetyömme ulkopuolelle aiheen rajaamiseksi.

Simulaatio tarjoaa akuuttihoitossa työskenteleville paljon mahdollisuuksia. Hoitoa, tulevien ongelmien ennakoimista ja kriittisiin tilanteisiin valmistautumista voi harjoitella systemaattisesti sekä tyypillisissä, että tuntemattomissa tilanteissa. Tietyn tyyppisiltä potilashavainnoilta voidaan välttyä kokonaan aktiivisella simulaatiokoulutuksella. (Rall 2013: 10–11.)

2 Opinnäytetyön tarkoitus, tavoitteet ja kehittämistehtävät

Tarkoituksenamme oli tuottaa toiminnallinen opinnäytetyö, jossa kuvataan ensihoidon ja poliisin yhteistyötä moniviranomaistehtävän aikana sekä suunnitella simulaatio-opetustilanne aiheesta. Tavoitteenamme oli kehittää valmiuksiamme simulaatioiden järjestäjinä ja vahvistaa omaa sekä muiden ensihoitajaopiskelijoiden osaamista ensihoidon ja poliisin yhteistehtävien suorittajina.

Tutkimuskysymykset olivat:

- Millaisten tehtävien luonteeseen kuuluu ensihoidon ja poliisin välinen yhteistyö?
- Mitä onnistunut moniviranomaistehtävä vaatii?
- Miten simulaatiosta tehdään onnistunut oppimistapahtuma?

3 Keskeiset käsitteet ja tiedonhaku

3.1 Keskeiset käsitteet

- Ensihoito

Ensihoito on terveydenhuollon päivystystoimintaa sairaalan ulkopuolella, kuten kodeissa, työpaikoilla ja julkisilla paikoilla (Kuisma ym. 2017: 14.) Ensihoitoon kuuluu siinä äkillisesti sairastuneen tai loukkaantuneen potilaan kiireellisen hoidon antaminen ja tarvittaessa kuljettaminen hoitolaitokseen. Ensihoitopalvelun järjestää alueen sairaanhoitopiiri (STM 2021).

Ensihoitopalvelun yksiköllä tarkoitetaan ensihoitopalvelun operatiiviseen toimintaan alle kuuluvaa kulkuneuvoa ja sen henkilöstöä. Ensihoitopalvelun yksiköihin kuuluu ambulanssien lisäksi muun muassa lääkäriyksiköt ja lääkintähelikopteritoiminta (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017 8 §). Lisäksi asetus jakaa ensihoidon toiminnan ensivasteeseen ja perus-, sekä hoitotason ensihoitoon.

Ensivasteella tarkoitetaan yksikköä, jossa ainakin kahdella henkilöllä on ensivastetointaan soveltuva koulutus. Perustason ensihoidon yksikössä molemmilla ensihoitajilla on oltava terveydenhuollon koulutus ja toisen ensihoitajan koulutuksen on tullut suuntautua ensihoitoon. Hoitotason ensihoidon yksikössä on työskenneltävä yksi AMK-tason ensihoitaja tai laillistettu sairaanhoitaja, joka on käynyt ensihoitoon suuntautuvan lisäkoulutuksen. Hänen työparillaan on oltava terveydenhuollon ammattihenkilön koulutus tai esimerkiksi pelastajatutkinto (Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017). Opinnäytetyössämme puhutaan ajoittain vaativan hoitotason ensihoidosta. Nykyinen ensihoitolaki ei tunnista vaativaa hoitotasoa asetuksissa tai säädöksissä vaan sairaanhoitopiiri voi itse järjestää tai olla järjestämättä kyseisen tason yksikön toimintaa. Vaativan hoitotason yksikön ensihoitajat ovat AMK-tason ensihoitajia.

- Poliisi

Poliisin toiminnasta määrätään Poliisilaissa 872/2011.

Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, kansallisen turvallisuuden suojaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä.

- Ensihoidon ja poliisin toimintavaltuudet yhteistyötehtävällä

Ensihoidon ja poliisin välisessä yhteistyössä on tärkeää ymmärtää ensihoidon ja poliisin eriävät toimintavaltuudet. Ensihoitajalla ei lakien mukaan ole samanlaisia mahdollisuuksia tehdä uhkaavasta tilanteesta turvallista, kuin poliisilla (Poliisilaki 872/2011.) Esimerkiksi henkilölle tehtävä turvatarkastus tai työskentelyalueen eristäminen muista haitallisista tai mahdollisesti uhkaavista henkilöistä on poliisin tehtävä. Ensihoitaja voi kuitenkin parantaa turvallisuutta poistamalla näkyvillä olevia mahdollisia väkivallan käyttövälineitä.

Poliisin tarve ensihoidotehtävällä ei ole kuitenkaan aina väkivaltaan tai uhkaan sidonnainen. Joskus poliisin oikeus häiritä kotirauhaa ja yksityisyyttä voi pelastaa välittömässä vaarassa olevan potilaan hengen. Toisaalta rikoslain (515/2003) neljännen luvun 5§:n mukaan ensihoitajalla on oikeus mennä potilaan luokse koti- tai julkisrauhan suojaamaan tilaan, jos toiminta pelastaa potilaan hengen tai toiminnalla pystytään ehkäisemään välittömästi henkeä uhkaava vamma tai muu vastaava. Tällöin puhutaan

pakkotilasta. Ennakoilmoituksen perusteella hätäkeskuspäivystäjä voi lähettää paikalle poliisipartion, joka johtaa tilannetta ja suorittaa edellä mainittuja poliisille tarkoitettuja toimenpiteitä poliisin vallankäytön periaatteita noudattaen. Täten pystytään luomaan tilanne, jossa pyritään maksimoimaan sekä ammattilaisten että potilaan turvallisuus ja hoidon laatu.

- Hätäkeskus

Hätäkeskuksen tehtävänä on vastaanottaa hätäilmoituksia, välittömiä poliisin toimenpiteitä edellyttäviä ilmoituksia ja muita ihmisten, omaisuuden ja ympäristön turvallisuuteen liittyviä välittömiä toimenpiteitä edellyttäviä ilmoituksia sekä välittää ne edelleen niille yksiköille, joille tehtävä voimassa olevan lainsäädännön mukaan kuuluu (Hätäkeskuslaki 157/2000).

- Viranomainen

Suomen valtion määritelmän mukaan viranomainen on valtiolla, kunnalla tai muulla julkisyhteisössä työsuhteessa oleva henkilö, kuten poliisi (Suomi.fi 2019). Ensihoitajia ei määritellä valtion virkamieslain (750/1994) 3:n luvun 7:n pykälän mukaisesti viranomaisiksi, mutta tässä opinnäytetyössä viranomaisyhteistyöstä puhuttaessa ensihoitajat luetaan viranomaisiksi siinä missä poliisitkin.

3.2 Tiedonhaku

Aloitimme tiedonhakuprosessin toukokuussa 2021. Teimme hakuja eri tietokannoista, jotka olivat PubMed, CINAHL, Medic ja Google Scholar. Käytettyjä hakusanoja olivat EMT, EMS, paramedic, police, law enforcement, interorganizational collaboration, simulation, ensihoi*, poliisi ja simulaatio. Haun tulokset rajattiin enintään kymmenen vuotta vanhoihin tutkimuksiin ja artikkeleihin. Lisäksi käytimme Metropolia ammattikorkeakoulun kirjastoa manuaaliseen tiedonhakuun.

Huomasimme hyvin pian tiedonhaun olevan haasteellista relevanttien osumien vähäisyyden vuoksi. Ensihoidon ja poliisin välisestä yhteistyöstä vaikuttaisi olevan todella vähän tieteellisiä julkaisuja. Pehdyttyämme tietokantojen tarjoamiin hakutuloksiin päädyimme olemaan käyttämättä haussa löytyneitä julkaisuja, sillä koimme, etteivät ne palvele opinnäytetyömme tarkoitusta ja tavoitteita. Sen sijaan Theseuksen muita opinnäytetöitä selailemalla löysimme monia hyviä lähteitä, joita pystyimme hyödyntämään opinnäytetyömme toteutuksessa. Manuaalinen haku Metropolia ammattikorkeakoulun kirjastosta osoittautui huomattavasti vaivattomammaksi sekä sisältörikkaammaksi vaihtoehdoksi, ja sitä kautta löysimme myös hyviä lähteitä. Myös Finlexin säädöstietopankki

osoittautui varsin hyväksi tietokannaksi tätä työtä varten. Tiedonhakuja mallintava taulukko on nähtävissä liitetiedostona.

Koska tiedonhaku ei tuottanut tarpeeksi tulosta, päädyimme järjestämään fokusryhmähaastattelut alan ammattilaisille saadaksemme hyvän pohjan simulaatio-opetustilanteen suunnitteluun. Haastattelut osoittautuivat erittäin hedelmällisiksi ja saimme kuulla hyviä kokemuspohjaisia näkökulmia viranomaisyhteistyöhön liittyen.

3.3 Fokusryhmähaastattelu

Koimme simulaatio-opetustilanteen aiheen valitsemisen haastavaksi, sillä oma kokemuksemme poliisin kanssa tehtävästä yhteistyöstä oli tämän opinnäytetyöprosessin aikaan verrattain vähäistä, eikä tutkimustietoa aiheesta ollut juurikaan tarjolla. Niinpä halusimme kuulla kokeneiden ammattilaisten mielipiteitä siitä, mitkä ovat heidän mielestään tavallisimpia viranomaisyhteistyötä vaativia tehtäviä. Halusimme kuulla asiantuntijoiden mielipiteitä myös mahdollisista haasteista viranomaisyhteistyössä, heidän näkemyksensä onnistuneesta viranomaisyhteistyöstä ja vinkkejä siitä, mihin jo opiskeluvaiheessa tulisi kiinnittää huomiota.

Päädyimme keräämään tietoa fokusryhmähaastatteluilla, sillä ne mahdollistivat avointen kysymysten keskustelunomaisen käsittelyn. Fokusryhmähaastattelu on haastattelijan ohjaama, valikoidun ryhmän kesken toteutettava ryhmäkeskustelu, johon osallistuu 4–10 henkilöä. Haastattelijoina on usein kaksi, jolloin toinen ohjaa haastattelua ja toinen havainnoi ja tekee kirjanpitoa. Tallennetulle keskustelulle tehdään sanelunpurku ja tulokset esitetään teemoittain tai suorina lainauksina, ei numeroina. (Mäntyranta & Kaila 2008.)

Tässä opinnäytetyössä järjestettiin kaksi fokusryhmähaastattelua. Opinnäytetyön tekijöiden välisen pitkän välimatkan ja työn sujuvoittamisen vuoksi päädyttiin järjestämään poliiseille ja ensihoitajille omat haastattelunsa, joita kumpaakin ohjasi toinen opinnäytetyön tekijöistä omalla tahollaan. Tämän jälkeen tallennetuille keskusteluille tehtiin sanelunpurku ja vastaukset analysoitiin toistuvien teemojen seulomiseksi. Molempien ammattiryhmien edustajia haastateltiin mahdollisimman laajan näkemyksen saavuttamiseksi. Haastatteluita ohjaavat kysymykset muovautuivat hankkimamme tietoperustan ja tutkimuskysymystemme pohjalta.

Haastateltaviksi valikoitui neljä Helsingissä työskentelevää poliisia, jotka ovat olleet virassa kahdesta kahdeksaan vuotta. He työskentelevät paikallispoliiseina konstaapelin

virassa ja hälytyspartiointi muodostaa suurimman osan heidän työnkuvastaan. Ensihoidon puolelta haastateltaviksi valikoitu neljä vaativan hoitotason ensihoitajaa, joista kullakin työkokemusta ensihoidon parissa on kertynyt jo yli 10 vuotta. Tärkeää on huomioida, että vaikka haastateltavina toimi vain vaativan hoitotason ensihoitajia, joilla ensihoidotehtävien luonne on yleisesti kiireellisyydeltään korkeampi, niin tämä ei kuitenkaan vaikuta poliisin kanssa toimimisen pääpiirteisiin. Seuraavissa kappaleissa esittelemme haastatteluiden tuloksia.

3.3.1 Vastaaajina ensihoitajat

Mitkä ovat mielestäsi tavanomaisimpia tehtäviä, joilla teet yhteistyötä poliisin kanssa?

Satakunnan sairaanhoitopiirin vaativan hoitotason yksikön ensihoitajille tavanomaiset tehtävät olivat suurimaksi osaksi samoja, kuin poliiseilla, joita opinnäytetyössä haastateltiin. Rutiininomaisesti yleisimpiä tehtäviä ovat mielenterveys- ja päihtyneet potilaat, jolloin virka-apua pyydetään melko pienellä kynnyksellä ja ennakkotiedon perusteella mahdollisesti jo ennakkoon. Tämä ei kuitenkaan muuta johtavan yksikön asemaa kohteessa. Harvinaisempia virka-aputehtäviä ovat väkivaltatehtävät, kuten pahoinpitelyt, onnettomuustilanteet ja ampumavälikohtaukset. Huomautuksena kuitenkin mainittiin, että harvinaisuudestaan huolimatta nämä tehtävät edellyttävät lähtökohtaisesti aina mutkatonta ja hyvin johdettua moniviranomaisyhteistyötä.

Mitä onnistunut viranomaisyhteistyö poliisin kanssa mielestäsi vaatii?

Onnistuneessa ja luontevassa viranomaisyhteistyötehtävässä informaation kulku ja sen laatu eli niin sanotusti informaatioketjun katkeamattomuus ovat avainasemassa. Ensihoitajien ollessa ensimmäisinä kohteessa heillä tulisi olla ajatus siitä, mitä ennakkotietoja poliisipartio haluaisi tietää kohteen tilanteesta, jotta kohteeseen saavuttaessa poliisin palveluita voisi käyttää mahdollisimman nopeasti ja tehokkaasti. Tämä koskee siis molempia toimijoita. Tilannetieto ”tilanne on rauhallinen” ei kerro kohteeseen tulevalle yksikölle juuri mitään. Eri toiminta-alueet voivat keskenään sopia tietynlaisia tapoja ja protokollia tällaisia tilanteita varten yhteistyön luontevuuden parantamiseksi.

Haastattelun aikana tämä kysymys löysi itselleen myös toisenlaisen muodon. Kysymys ei kuitenkaan ole millään tavalla ”huono”, vaan ensihoitajien mielessä oli enemmän

asioita, joita ei vaadita tai välttämättä tarvita. Seuraavat ajatukset ja mielipiteet helpottaisivat yhteistehtävää haastateltavien mielestä molempien osapuolten kohdalla, mutta pääasiassa ensihoidon näkökulmasta.

- Poliisin ja ensihoidon yhteiset harjoitukset tai vähintään opiskeltavaa materiaali, joka sisältää alueelliset toimintaohjeet. Nämä olisi päivitettävä aina, jos toimintaprotokolliin tulee muutoksia.
- Ennalta sovittujen toimintamallien noudattaminen kummankin osapuolen toimesta.
- Ennakkotietoon sisällytettäisiin varautumisaste ja tulokynnys. Varautumisasteella tarkoitetaan esimerkiksi tietoa siitä, minkälaisia keinoja poliisi on valmis käyttämään tilanteen hoitamiseksi, kuten koiran, ampuma-aseen tai etälamauttimen käyttö. Ennalta ilmoitettu tulokynnys kertoo ensihoidolle, koska heidän on tarkoitus tulla paikalle tai esimerkiksi mihin ensihoitoyksikkö jää odottamaan kutsua kohteeseen.

Onko viranomaisyhteistyötä vaativilla tehtävillä tullut ongelmia tai haasteita poliisin kanssa?

Haastateltavat ensihoitajat olivat kysymyksen suhteen hieman jopa humoristisia, sillä oman alueensa poliisin kanssa yhteistyö on haastateltavien mielestä lähtökohtaisesti sujunut pääsääntöisesti hyvin. He eivät kuitenkaan pysty puhumaan kuin omasta puolestaan. Pienen kaivelemisen jälkeen haastavia tilanteita löytyi kyllä informaation puutteen ja alueellisten erojen suhteen. Eli yhteistyötehtävää voi hidastaa informaation huono kulku, jolloin ensihoidon paikalle pyytämällä poliisipartiolla ei ole järkevää kuvaa siitä mitä kohteessa on tapahtunut, kuinka monta henkilöä kohteessa on, tai, että riittääkö heidän resurssinsa tilanteen hoitamiseksi. Tämä johtuu lähinnä informaatioketjun katkeamisesta. Ensihoidon hätäkeskukseen antama tilannetieto saattaa välittyä poliisipartiolle pelkkänä tehtäväkoodina. Lähtökohtaisesti jos näin käy, niin kokenut poliisipartio ottaa itse yhteyden kohteessa olevaan ensihoitoyksikköön ja saa tätä kautta tarvitsemansa informaation. Aiemmin mainitut "alueelliset erot" tarkoittaa siis tilannetta, jossa Satakunnan ensihoitoyksikkö työskentelee yhdessä esimerkiksi tamperelaisen poliisipartion kanssa, jolloin ongelmaksi syntyy erilaiset toimintaohjeet eri sairaanhoitopiireissä.

Mihin asioihin mielestäsi olisi hyvä kiinnittää huomiota ja opiskeluvaiheessa?

Eriyisen tärkeäksi aiheeksi haastattelussa nousi työturvallisuus, jota olisi hyvä harjoitella jo opiskeluvaiheessa joko teoriassa tai järjestämällä uhkaavan tilanteen simulatio. Ensihoitajan ja poliisin on havainnoitava tilanteen riskitaso ja toimittava siten, ettei työntekijöiden tai potilaan turvallisuus ole uhattuna. Tästä aasinsiltana päästiin haastattelussa aiheeseen ”virka-apu vai nopea poliisin tarve”, mikä ei ole kaikilla opiskelijoilla tai uusilla työntekijöillä täysin selvää. Virka-apu on lähtökohtaisesti lääkärin pyytämä ja virka-apupyynnö kulkeutuu alueen turvallisuuspäällikölle, joka arvioi virka-avun todellisen tarpeen. Lääkärin arvion perusteella turvallisuuspäällikkö hylkää tai järjestää virka-avun, joka vastaa tehtävän vaatimuksia. Akuuteissa tilanteissa, joissa ensihoito tarvitsee poliisia nopeasti, on ensihoidon otettava yhteys hätäkeskukseen, josta poliisipartio lähetetään kohteeseen kiireellisesti.

3.3.2 Vastaaajina poliisit

Mitkä ovat mielestäsi tavanomaisimpia tehtäviä, joilla teet yhteistyötä ensihoidon kanssa?

Tavanomaisimmista tehtävistä puhuttaessa virka-apu oli asia, joka nousi todella vahvasti esille. Virka-apua voi pyytää niin poliisi kuin ensihoitokin, eivätkä haastateltavat kokeneet kummankaan olevan toista yleisempää. Myös poliisilaki (872/2011) tukee tätä, sillä sen yhdeksännen luvun ensimmäisen pykälän mukaan poliisin on annettava virka-apua toiselle viranomaiselle tai yksityiselle toimijalle tilanteen niin vaatiessa. Yhdeksännen luvun toinen pykälä sen sijaan antaa poliisille oikeuden saada virka-apua toiselta viranomaiselta.

Suurimmiksi potilas- tai asiakasryhmiksi nousivat mielenterveyspotilaat ja päihtyneet henkilöt. Myös itsetuhoiset potilaat mainittiin, tosi haastateltavat olivat yhtä mieltä siitä, että näissä tapauksissa yhteistyötä tehdään enemmän pelastajien kuin ensihoitajien kanssa.

Konkreettisia esimerkkejä tavanomaisimmista yhteistyötehtävistä ensihoitajien kanssa olivat poliisien mielestä väkivaltatehtävät, joissa väkivalta on kohdistunut tai uhkaa kohdistua ensihoitajiin, tai on kohdistunut tai uhkaa kohdistua asiakkaaseen. Tällöin poliisin ensisijaisena tehtävänä on turvata ensihoitajien työturvallisuus. Haastateltavat kertoivat myös toimineensa useasti ensihoidon apuna potilaan kuljetuksen aikana. Mielenterveyslaissa (1116/1990) määrätäänkin seuraavasti:

Poliisi on velvollinen avustamaan kuljetuksessa, jos terveyskeskuksen tai sairaanhoitopiirin virkasuhteinen lääkäri katsoo, että henkilön toimittamiseksi terveyskeskukseen, sairaalaan tai muuhun sairaanhoidon toimintayksikköön tarvitaan ammattikoulutuksen saaneen saattajan lisäksi muukin saattaja kuljetettavan väkivaltaisuuden tai muun vastaavan syyn vuoksi, kun henkilöstä on laadittu tarkkailulähete tai kun henkilö on kuljetettava toimintayksikköön tarkkailulähetteen laatimiseksi.

Mitä onnistunut viranomaisyhteistyö ensihoidon kanssa mielestäsi vaatii?

Haastateltavat kokivat, että onnistunut viranomaisyhteistyö vaatii kaikilta osapuolilta asiallista ja ammattimaista käytöstä sekä kunnioitusta toista ammattiryhmää ja heidän ammattitaitoaan kohtaan. Omista työtehtävistä kiinni pitäminen eli vastuun kantaminen, omien toimivaltuuksien tiedostaminen ja rauhallisuus olivat myös asiantuntijoiden mukaan erittäin hyvin tärkeitä elementtejä. Kuitenkin kriittisin aspekti onnistuneen yhteistyön kannalta oli haastateltavien mielestä selkeä tehtäväjako ja roolitus. Tästä keskusteltaessa korostui, että kaikkien tehtävää suorittavien tahojen on oltava varma siitä, kuka tehtävää johtaa. Haastateltavat toivoivat, että mikäli ensihoitajat ovat pyytäneet poliisilta virka-apua, he myös olisivat varmasti tilanteen tasalla poliisipartion saapuessa paikalle, jotta he voisivat ohjeistaa poliisia toimimaan heidän toivomallaan tavalla.

Onko viranomaisyhteistyötä vaativilla tehtävillä tullut ongelmia tai haasteita ensihoidon kanssa?

Poliisit kehuivat haastattelun aikana niin kollegoitaan kuin ensihoitajia, joiden kanssa he ovat tehneet yhteistyötä kentällä. Yhteistyö sujuu heidän mukaansa suurimmaksi osaksi täysin ongelmitta, sillä monilla tehtävillä toimitaan ennalta määrätyn protokollan mukaisesti. Ongelmilta ei kuitenkaan voi täysin välttyä.

Haastateltavat kertoivat joutuneensa ajoittain tilanteeseen, jossa tehtävän suorittajat eivät ole olleet varmoja omasta toimintavallastaan. Esimerkkitapauksessa ensihoitajat eivät tienneet saavatko he mennä lukittuun asuntoon sisään ennen poliiseja. Haastateltavat kokivat vastaavat tilanteet kiusallisiksi ja työn sujuvuutta huomattavasti häiritseviksi. Yksi haastateltavista kertoi myös kokeneensa epäammattimaista käytöstä tehtävällä. Lisäksi haastateltavat olivat yksimielisiä siitä, että virka-apupyynnön eteneminen on usein hidasta ja kankeaa.

Mihin asioihin mielestäsi olisi hyvä kiinnittää huomiota ja opiskeluvaiheessa?

Jotta oma ja yhteistyötahon eli tässä tapauksessa poliisin toimintavalta tehtävillä ei jäisi epäselväksi, asiantuntijat toivoivat opiskelijoiden perehtyvän huolellisesti muun muassa

poliisi- ja mielenterveyslakeihin. Myös oma-aloitteisuutta olisi hyvä harjoitella opiskeluaikana, mikäli se ei "tule selkärangasta". Vastuu omasta tekemisestä olisi haastateltavien mukaan hyvä ottaa jo harjoitteluissa kentällä.

3.3.3 Vastausten yhteenveto

Sekä ensihoitajat, että poliisit painottivat vastauksissaan selkeän ja yhdenmukaisen kommunikaation tärkeyttä. Myös omien toimintavaltuuksien tunteminen ja tilannetaju korostuivat kummassakin haastattelussa. Asiantuntijoiden mukaan suurilta haasteilta vältytään, kun työ etenee ennalta määrättyjen protokollien mukaan.

Molempien fokusryhmien jäsenet kertoivat, että mielenterveys- ja huumausaineiden vaikutuksen alaiset potilaat ovat heidän mielestään suurin yksittäinen ryhmä, joiden kanssa viranomaisyhteistyötä tehdään. Niin ensihoitajien kuin poliisien mukaan varsinkin mahdollisesti arvaamattomien potilaiden kanssa toimiessa on erityisen tärkeää tunnistaa lisäävun tarve.

Sekä poliisit että ensihoitajat painottivat keskusteluissa väkivaltatilanteita tai niiden uhkaa, joten päätimme valita simulaatio-opetustilanteen lähtökohdaksi huumausaineista johtuvan uhkatilanteen. Huumausaineeksi valikoitui buprenorfiini, sillä se on Suomessa yleisimmin väärinkäytetty opioidi (Päihdelinkki.fi). Tilanteen tehtävä etenee niin, että potilas on aluksi tajuton ja rauhallinen hänen käyttämänsä buprenorfiinin vuoksi. Vastainetta saatuaan potilaan tajunta kuitenkin paranee ja hän muuttuu aggressiiviseksi, jolloin ensihoitajina toimivien opiskelijoiden tulisi ymmärtää hälyttää paikalle myös poliisipartio työturvallisuuden varmistamiseksi. Teoriapohjaa kerätessämme ja haastatteluiden vastauksia analysoidessamme huomasimme, että poliisin ja ensihoitajien toimintavallassa on suuria eroja esimerkiksi potilaan rajoittamiseen liittyen, joten opiskelijat saivat tällä tavalla harjoitusta lain puitteissa toimimiseen.

Poliisipartion saavuttua paikalle tilanteen on mahdollista edetä moneen suuntaan riippuen suorittajien tekemistä valinnoista ja päätöksistä. Tilanne on ensihoitajavetoinen, sillä hätäkeskus on luonut tehtävän alun perin vain ensihoitoyksikölle, joka saapuu luonnollisesti ensin paikalle. Haastatteluiden vastauksien perusteella tilanteen tulisi myös jatkua ensihoidon johdossa sen loppuun saakka. Simulaatio-opetustilanne on suunniteltu niin, että ensihoitajaopiskelijoiden lisäksi siihen osallistuu poliisiopiskelijoita. Käsikirjoitus ohjaa kuitenkin vain ensihoitajaopiskelijoiden toimintaa. Opetustilanteen malli on muokattavissa eri sairaanhoitopiirien käytäntöjen mukaiseksi ja se on nähtävissä kokonaisuudessaan raportin lopussa liitetiedostona.

4 Toteutus

Opinnäytetyöprosessimme alkuvaiheessa suunnittelimme hankkivamme tietoperustan aiheestamme kuvailevan kirjallisuuskatsauksen tapaan hyödyntäen tutkimustietoa ja asiantuntijätietoa. Hyvin pian huomasimme kuitenkin, että ensihoidon ja poliisin välisestä yhteistyöstä ei juurikaan löytynyt opinnäytetyötämme tukevaa tutkimustietoa. Täten päätimme laajentaa työmme teoriaosaa fokusryhmähaastatteluilla, mikä tuottikin tulosta. Järjestimme fokusryhmähaastattelut virassa oleville ensihoitajille ja poliiseille ja haastatteluiden ohjaamina hahmottelimme ensihoitajaopiskelijoille suunnatun simulaatio-opetustilanteen.

Suunnittelimme alun perin myös järjestävämme simulaatio-opetustilanteen ensihoitaja- ja poliisiopiskelijoille yhteistyössä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Jo opinnäytetyön suunnitelmavaiheessa huomasimme kuitenkin, ettei yhteistyötä ollut meistä riippumattomista syistä mahdollista toteuttaa.

4.1 Kuvaileva kirjallisuuskatsaus

Kuvailevalla kirjallisuuskatsauksella tarkoitetaan jo olemassa olevan tiedon kuvaamista ja ymmärtämistä (Kangasniemi ym. 2013). Tavoitteena on tutkia jo olemassa olevia tutkimuksia ja koostaa niistä pohja uusille tutkimustuloksille. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus on yleiskatsaus, jonka aineistot ovat monipuolisia ja valittu ilman ehdottomia sääntöjä. Valittu ilmiö on näin mahdollista kuvata laajasti. Kommentoiva katsaus sopii tämän opinnäytetyön lähestymistavaksi, sillä se on kuvailevan kirjallisuuskatsauksen alakäsite, jonka tarkoituksena on herättää keskustelua. Kommentoivan kirjallisuuskatsauksen ei myöskään ole tarkoitus puhua itse puolestaan tai olla täysin puolueeton. (Salmi- nen 2011: 4, 6, 7.)

4.2 Toiminnallinen opinnäytetyö

Toiminnallinen opinnäytetyö vaatii opiskelijoiden ja muiden toimijoiden välistä vuorovaikutussuhdetta, johon kuuluu muun muassa keskustelu, arviointi, palautteen saaminen ja antaminen, sekä toiminnan uudelleen suuntaaminen. (Salonen 2013: 5–6.) Vastaanotimme opinnäytetyötä tehdessä palautetta vertaisryhmiltä ja opinnäytetyömme ohjaajalta, ja palautteen anto tapahtui avoimen keskustelun muodossa. Lisäksi saimme palautetta kirjallisessa muodossa. Palautteen myötä toimintaa oli mahdollista suunnata uudelleen silloin, kun sille oli tarvetta.

Toiminnallisen opinnäytetyön tuloksena on aina jokin tuotos, kuten malli, opas tai esite (Salonen 2013: 5–6.). Tässä opinnäytetyössä tuotoksena on simulaatio-opetustilanteen malli, joka on suunniteltu teoriapohjan ja fokusryhmähaastatteluissa saatujen vastausten perusteella.

5 Simulaatio

Simulaatio on ollut jo vuosikymmenten ajan tärkein yksittäinen tapa harjoitella laadukasta työskentelyä tilanteissa, joissa on korkea riskikerroin. Se on tekniikka, jonka avulla voidaan realistisesti mallintaa kliinisiä tilanteita monella eri tapaa. (Weigner & Gaba 2014.) Käytännönläheiset tapahtumat ovat simulaatiossa keskiössä ja teorian tiedon hyödynnetään toiminnan taustalla. Tämän toiminta tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden ymmärtää opiskeltavaa aihetta paremmin. (Räsänen 2004: 10.)

Opiskelijoiden tyytyväisyyttä ja itsevarmuutta simulaatiotilanteissa tutkineiden Olausseinin, Heggdalin ja Tvedtin (2019) mukaan suurin osa opiskelijoista on tyytyväinen simuloitessaan. Tutkimuksessa selvisi, että opiskelijoiden aktiivinen osallistuminen oppimiseen on tärkeää itsevarmuuden hankkimiseksi. Simulaatioiden oppimistavoitteet koettiin tutkimuksessa yhtä lailla itsevarmuuden kannalta tärkeiksi.

5.1 Simulaatiotilanteen suunnittelu

Simulaatiotilanne on simulaation ohjaajan tai ohjaajien suunnittelema koulutuksellinen kokonaisuus. Sen tulee sisältää ainakin harjoitteen tavoitteet, lähtötilanne, harjoituksen kulku ja jälkipuinnin runko. Tilanteen suunnittelu alkaa opetussuunnitelman ja oppilaiden tarpeiden kannalta oleellisten oppimistavoitteiden määrittelyllä. Simulaatiotilanne mallintaa yhtä tai useampaa tosielämän tilannetta ja sen tulisi tukea oppimistavoitteita.

Käsitteilyä pitää olla tarkkaan ja yksityiskohtaisesti suunniteltu, jotta simulaation suorittajilla on mahdollista päästä oppimistavoitteisiin ajautumatta epäolennaisten asioiden äärelle. Mikäli simulaatiotilanne ei pohjautu näyttöön perustuvaan tutkimustietoon, sen tulee pohjautua kokeneiden ammattilaisten käytännön kokemuksiin. Ennen varsinaista koulutustilannetta käsitteilyä testataan, mikä mahdollistaa käsitteilyä muokkaamisen ja parantelun. (Nurmi & Rovamo & Jokela 2013: 89–93.)

Määrittelimme opetustilanteellemme oppimistavoitteet, jotka mielestämme tukisivat parhaiten simulaation suorittajien opintoja matkalla työelämään ja jotka ovat sidonnaisia

omaan työhömmе. Suunnittelimme myös lähtötilanteen ja ideaalisen harjoituksen kulun. Otimme huomioon suorittajien mahdolliset valinnat, jotka lähtisivät viemään tilannetta väärään suuntaan. Suunnittelimme niin ikään rungon jälkipuinnille. Simulaatiotilanne pohjautuu sekä hankkimaamme tietopohjaan että ammattilaisten kokemuksiin.

5.1.1 Harjoituksen esi- ja oheismateriaali

Laaja simulaatiokoulutus voidaan järjestää osittain päällekkäin simulaatiota tukevien luentojen kanssa. Koulutettavien voidaan kuitenkin olettaa perusasioiden hallitsemista, jotta simulaatiossa voidaan keskittyä käytännön tekemiseen. Simulaation suunnittelijan kannattaa myös varautua mahdolliseen oheismateriaaliin, jota koulutettavat saattavat tarvita suorituksessaan. Esimerkkinä oheismateriaalista voidaan käyttää röntgenkuvia potilaasta. (Nurmi & Rovamo & Jokela 2013: 92–94.)

5.1.2 Toimenpiteet

Osan potilaalle tehtävistä toimenpiteistä voi tehdä ja potilassimulaattorin avulla, mutta kaikki ei yksin niiden avulla ole mahdollista. On mahdollista, että simulaation ohjaajan pitää kerätä vanhentuneita tarvikkeita esimerkiksi sairaaloista suorittajien käyttöön. Jos simulaation kulkuun kuuluu toimenpiteiden suorittamista, niihin kuluva aika on huomioitava suunnitelmaa tehdessä. Eri ammattiryhmien edustajille kannattaa simulaation sujuvoittamiseksi kehittää omat toimenpiteensä. (Nurmi & Rovamo & Jokela 2013: 94.) Opetustilanteen suunnitelmassamme on otettu eri ammattiryhmien edustajien osaaminen huomioon niin, että omasta työnkuvasta ei tarvitse poiketa.

5.1.3 Jälkipuinti

Jälkipuinnille on suositeltavaa suunnitella runko, jonka avulla keskustelu etenee oppimistavoitteiden mukaan. Näin ohjaajan on helppoa pitää keskustelu oleellisissa asioissa. Jälkipuinnissa on selkeintä, mikäli yksi ohjaaja pitelee keskustelun lankoja käsissään. Joskus ohjaaja voi kuitenkin haluta apureita muun muassa yksityiskohtien seuraamiseen. Tällaisissa tilanteissa jälkipuinnin tehtävänjaon on oltava selkeä, jotta palautekeskustelu pysyy hallinnassa. (Nurmi & Rovamo & Jokela 2013: 95.) Suunnittelimme simulaatio-opetustilanteen mallin yhteyteen myös rungon jälkipuintia varten.

6 Pohdinta

6.1 Tuotoksen tarkastelu

Tuotoksemme, eli simulaatio-opetustilanteen käsikirjoitus toteutettiin parhaaksi näkemällämme tavalla. Sitä ei kuitenkaan päästy testaamaan käytännössä, joten sen toimivuudesta ei ole varmuutta. Koska emme ole suunnitelleet simulaatio-opetustilanteita aikaisemmin, pyrimme pitämään suunnittelemamme tilanteen mahdollisimman selkeänä ja suoraviivaisena. Simulaatiotilanteen käyttöönotto ja muokkaaminen on tästä syystä tulevaisuudessa mahdollisimman yksinkertaista.

Fokusryhmähaastattelusta saatu informaatio ja työelämässä olevien viranomaisten kokemukset vaikuttivat vahvasti simulaation suunnitteluun. Halusimme simulaatiotilanteen olevan mahdollisimman todenmukainen, joten suunnittelimme sen perustuen kuulemiimme tapauksiin ja näissä käytettyihin protokolliin ja toimenpiteisiin. Tämä tarkoitti tietenkin sitä, että suuret ensihoidolliset sankariteot ja erittäin taktinen poliisitoiminta jäivät simulaation ulkopuolelle. Simulaation pohja on rakennettu asiantuntijatietoon ja kirjallisuuteen nojaten.

6.2 Luotettavuus ja eettisyys

Ennen opinnäytetyön toteuttamista tutustuimme hyvän tieteellisen käytännön osa-alueisiin, jotta jokainen opinnäytetyömme vaihe olisi mahdollisimman luotettava ja eettisesti toteutettu. Perehdyimme myös erikseen simulaatio-opetuksen etiikkaan. Täten työmme tuotos, eli simulaatio-opetustilanteen malli noudattaa niin ikään eettisiä ohjeita.

6.2.1 Opinnäytetyön luotettavuus ja etiikka

Teimme opinnäytetyömme TENK:n laatiman HTK-ohjeen, eli hyvän tieteellisen käytännön mallin mukaisesti. Työtä ei voi pitää eettisesti pätevänä ja luotettavana, mikäli hyvää tieteellistä käytäntöä ei ole noudatettu (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012: 6). Opinnäytetyö tehtiin rehellisesti ja noudattaen yleistä huolellisuutta ja tarkkuutta. Julkaisuihin viitattiin asiaankuuluvalla tavalla kunnioittaen tutkijoiden tekemää työtä ja käyttäen Metropolia ammattikorkeakoulun kirjallisen työn ohjeita. Pyrimme parhaamme mukaan vastaamaan tutkimuskysymyksiin ja kuvaamaan työmme etenemistä mahdollisimman tarkasti.

Olimme tiedonhakua tehdessämme kriittisiä koskien lähteiden ajankohtaisuutta ja laatua. Käytimme hakuprosessissa tarkkoja poissulkukriteereitä, jotka pysyivät luotettavuuden lisäämiseksi samoina koko tiedonhaun ajan. Näistä syistä lopulliseen työhömmme ei päätynyt yhtäkään tutkimusta ensihoidon ja poliisin välisestä yhteistyöstä.

Fokusryhmähaastatteluun osallistuvilta henkilöiltä pyydettiin suostumuslomakkeella lupa haastatteluun ja haastattelussa esille tulleiden asioiden käyttämiseen opinnäytetyössämme. Haastatteluun osallistuminen oli vapaaehtoista, eikä haastatteluun osallistujia voida tunnistaa vastausten perusteella. Haastatteluiden aineisto hävitettiin raportin valmistumisen jälkeen.

Opinnäytetyön luotettavuuden lisäämiseksi simulaatio-opetustilanteen suunnittelussa hyödynnettiin sekä keräämäämme teoriapohjaa että fokusryhmähaastatteluiden tuloksia. Tällä tavoin teorian tiedon siirtyminen opetustilanteen kautta simulaatiota suorittaville opiskelijoille mahdollistettiin parhaalla mahdollisella tavalla.

Ennen lopullisen työn palautusta ajoimme kirjallisen tuotoksen Turnitin-ohjelman läpi, joka tarkastaa suorat lainaukset ja plagioinnit. Olemme käyneet Metropolia ammattikorkeakoulun opintosuunnitelmaan kuuluvan Tutkimus- ja kehitystyön menetelmät -opintojakson, joka antaa opiskelijoille valmiuden työstää opinnäytetyötä.

6.2.2 Simulaatio-opetuksen etiikka

Simulaatio-opetus tarjoaa mahdollisuuden poistaa epäeettisen tavan harjoitella hoitoa ensimmäistä kertaa potilailla. Eettisiä ongelmia terveydenhuollossa on neljää tyyppiä: empiirisiä, merkityksellisiä ja konflikteihin tai perusteluihin liittyviä. Simulaatioiden suunnittelijoiden ja ohjaajien on mahdollista lisätä jokaiseen simulaatiotilanteeseen eettisiä kysymyksiä näistä neljästä kategoriasta ja luoda keskustelua niistä. (Launis & Rosenberg 2013: 165–169.) Edellä mainitut asiat toteutuivat suunnittelemassamme simulaatio-opetustilanteessa.

Simulaatiota suunnitellessamme kiinnitimme huomiota simulaatioetiikkaan. Simulaatioetiikan osa-alueita ovat potilashoito, opetus, virheiden hallinta, potilaan autonomia ja simulaattoriteollisuuden eettinen vastuu. Potilashoidon etiikalla pyritään välttämään potilaan kokema haitta kokemattoman oppilaan harjoittelun varjolla. Opetuksessa on mahdollista käyttää niin sanottua simulaatiopohjaista OSCE-arviointimenetelmää, joka on ainakin ammattikorkeakouluissa käytössä. Simulaatioissa virheitä voi hallita sallimalla ne ja ohjaamalla suorittajia oppimaan virheistään. Kaikki potilaat eivät suostu

opetuspotilaiksi, joten simulaatiolla voidaan suojella potilaiden autonomiaa korvaamalla heidät esimerkiksi nukeilla oppimistilanteissa. Simulaattoriteollisuus ei saa ohjata opetusmenetelmiä, vaan opettajien tulee aktiivisesti osallistua sen kehittämiseen omien tarpeidensa pohjalta (Launis & Rosenberg 2013: 170–172.)

6.3 Tuotoksen hyödyntäminen

Tuottamamme simulaatio-opetustilanne suunniteltiin Metropolia ammattikorkeakoulun vapaaseen käyttöön ensihoitajaopiskelijoiden opetuksessa. Koska opinnäytetyömme julkaistiin kuitenkin julkisesti internetissä Theseus-tietokannassa, se on myös kenen tahansa muun hyödynnettävissä. Simulaatio-opetustilannetta on mahdollista muokata testaamisen ja opiskelijoiden kokemusten pohjalta. Opinnäytetyömme tietoperusta ja haastatteluiden tulokset tarjoavat lukijalleen hyvän katsauksen aiheeseen. Lukija voi hyödyntää tästä opinnäytetyöstä saatua tietoa opinnoissaan tai työelämässään.

6.4 Kehittämisehdotukset

Ensihoidossa työskentely vaatii vahvoja yhteistyötaitoja, sillä yhteistyötä tehdään esimerkiksi poliisin kanssa päivittäin. Metropolia ammattikorkeakoulu ei ole rutiininomaisesti teettänyt opiskelijoille simulaatioita liittyen viranomaisyhteistyöhön tai yhteistyöhön ylipäänsä minkään toisen ammattiryhmän edustajien tai opiskelijoiden kanssa. Yhteissimulaatioiden järjestäminen tuntuisi mielekkäältä niin ensihoitaja- kuin muidenkin alojen opiskelijoiden oppimisen kannalta.

Ensihoidon ja poliisin välistä yhteistyötä on tutkittu todella vähän, vaikka yhteistyö on päivittäistä. Lisätutkimuksilla voitaisiin tunnistaa yleisimpiä epäkohtia yhteistyössä ja toisaalta vahvistaa jo hyvin toimivia toimintamalleja. Näin saataisiin parannettua työ- ja potilasturvallisuutta entisestään.

6.5 Ammatillinen kasvu

Ensihoitajan toimintavaltuudet eivät anna kovin paljon periksi uhkaavan potilaan kanssa toimiessa. Ensihoidon ja poliisin luonteva ja helposti tavoitettava yhteistyö on merkittävässä roolissa potilaan oikeuksien ja potilasturvallisuuden varmistamisessa. Sujuva viranomaisyhteistyö mahdollistaa kaikkien osapuolten tehokkaan työskentelyn ja näin ollen parantaa potilaan hoidon laatua ja jatkuvuutta.

Käsitlemme opinnäytetyössämme ensihoitajien ja poliisin toimintavaltuuksien eroja. Erot toimintavaltuuksissa perustuvat lakitekstiin, johon fokusryhmähaastattelussa ää-
neen päässeet asiantuntijat suosittelivat paneutumaan. Saimmekin tähän työtä tehdes-
sämme hyvän tilaisuuden, jonka käytimme hyväksemme.

Kokemusta simulaatioista suorittajan roolissa oli kertynyt runsaan kahden vuoden
ajalta omien ensihoitajaopintojemme varrelta. Suunnittelimme nyt ensimmäistä kertaa
simulaatio-opetustilanteen itse, mikä oli mielenkiintoinen ja silmiä avaava kokemus. Si-
mulaatio-opetustilanteen suunnittelu vaatii paljon erilaisten asioiden huomioon otta-
mista ja muuttuviin tilanteisiin varautumista jo ennalta. Mielenkiinto simulaatioiden jär-
jestämiseen oli herännyt jo ennen opinnäytetyötä ja se vahvistui entisestään työn ede-
tessä.

Lähteet

Asetus sairaankuljetuksesta 565/1994. Annettu Naantalissa 28.6.1994.

Gaba, David M 2004. The future vision of simulation in health care. *Qual Saf Health Care*. DOI: 10.1136/qhc.13.suppl_1.i2. Viitattu 24.9.2021.

Hallintolaki 434/2003. Annettu Helsingissä 6.6.2003.

Hätäkeskuslaki 157/2000. Annettu Helsingissä 18.2.2000.

Jama, Timo 2019. Tactical Emergency Casualty Care. *Finnanest* 2019; 52 (5) 404–405. <http://www.finnanest.fi/files/jama_tactical_emergency.pdf>. Viitattu 24.9.2021.

Kangasniemi, Mari & Utriainen, Kati & Ahonen, Sanna-Mari & Pietilä, Anna-Maija & Jääskeläinen, Petri & Liikanen, Eeva 2013. Kuvaileva kirjallisuuskatsaus: eteneminen tutkimuskysymyksestä jäsenettyyn tietoon. *Hoitotiede* 25 (4): 291–301.

Kuisma, Markku & Holmström, Peter & Nurmi, Jouni & Porthan, Kari & Taskinen, Tuomas 2017. *Ensihoito*. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Launis, Veikko & Rosenberg Per 2013. Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa. Teoksessa Rosenberg, Per & Silvennoinen, Minna & Mattila, Minna-Maria & Jokela, Jorma (toim.). Helsinki: Fioca Oy.

Mielenterveyslaki 1116/1990. Annettu 14.12.1990.

Mäntyranta, Taina & Kaila, Minna 2008. Fokusryhmähaastattelu laadullisen tutkimuksen menetelmänä lääketieteessä. *Lääketieteellinen Aikakauskirja Duodecim* 124 (13) 1507-13. <<https://www.duodecimlehti.fi/duo97349>>. Viitattu 13.5.2021.

Nurmi, Elisa & Rovamo, Liisa & Jokela, Jorma 2013. Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa. Teoksessa Rosenberg, Per & Silvennoinen, Minna & Mattila, Minna-Maria & Jokela, Jorma (toim.). Helsinki: Fioca Oy.

Olaussen, Camilla & Heggdal, Kristin & Tvedt, Christine Raaen 2019. Elements in scenario-based simulation associated with nursing students' self-confidence and satisfaction: A cross-sectional study. *Nursing open* 2020; 7:170–179. DOI: 10.1002/nop2.375. Viitattu 22.9.2021.

Poliisilaki 872/2011. Annettu Helsingissä 22.7.2011.

Päihdelinkki.fi. Tietoisku. <<https://paihdelinkki.fi/fi/tietopankki/pikatieto/opioidit>>. Viitattu 20.10.2021.

Rikoslaki 39/1889. Annettu 19.12.1889.

Rall, Marcus 2013. Simulaatio-oppiminen terveydenhuollossa. Teoksessa Rosenberg, Per & Silvennoinen, Minna & Mattila, Minna-Maria & Jokela, Jorma (toim.). Helsinki: Fioca Oy.

Räsänen, Seppo 2004. Verkko-opetuksen tietotekniikkaa – Simulaatio opetuksessa. Kuopion yliopisto. Tietojenkäsittelytieteen laitos. <<http://www.cs.uku.fi/tutkimus/publications/reports/B-2004-3.pdf>>. Viitattu 23.9.2021.

Salminen, Ari 2011. Mikä kirjallisuuskatsaus? Johdatus kirjallisuuskatsauksen tyyppeihin ja hallintotieteellisiin sovelluksiin. Vaasan yliopiston julkaisuja. Opetusjulkaisuja 62 Julkisjohtaminen 4. Vaasa.

Salonen, Kari 2013. Näkökulmia tutkimukselliseen ja toiminnalliseen oppinäytetyöhön. Opas opiskelijoille, opettajille ja TKI-henkilöstölle. Puheenvuoroja 72. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Saoutal, Amina & Matta, Nada & Cahier, Jean-Pierre 2015. Approach to support Situational Awareness within Inter-Organizational Collaboration in Crisis Response. <<http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.1066.1186&rep=rep1&type=pdf>>. Viitattu 21.9.2021.

Silfvast, Tom & Castrén, Maaret & Kurola, Jouni & Lund, Vesa & Martikainen, Matti 2013. Ensihoito-opas. Helsinki: Kustannus Oy Duodecim.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus ensihoitopalvelusta 585/2017. Annettu Helsingissä 24.7.2017. Viitattu 24.9.2021.

STM 2021. Ensihoito. <<https://stm.fi/ensihoito>>. Viitattu 24.9.2021.

Suomi.fi 2019. Virkamiehen oikeudet ja velvollisuudet. <<https://www.suomi.fi/kansalaiselle/oikeudet-ja-velvollisuudet/digituki-ja-hallintopalvelut/opas/nain-julkinen-hallinto-toimii/virkamiehen-oikeudet-ja-velvollisuudet>>. Viitattu 24.9.2021.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkauspäilyjen käsitteleminen Suomessa. Ohjekirja. <https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf>. Viitattu 24.9.2021.

Valtion virkamieslaki 750/1994. Annettu 19.8.1994.

Weigner, Matthew B. & Gaba, David M. 2014. Human Factors Engineering in Patient Safety. *Anesthesiology* 120:801–806. DOI: <<https://doi.org/10.1097/ALN.000000000000144>>. Viitattu 22.9.2021.

Tiedonhakutaulukko

Tietokanta	Hakusanat, hakusanayhdistelmät	Valinta- ja poissulkukriteerit	Osumien määrä (kpl)	Valinta otsikon perusteella (kpl)	Valinta tiivistelmän perusteella (kpl)	Valinta koko tekstin perusteella (kpl)
CINAHL	Emergency OR EMT OR EMS OR Paramedic AND police OR law enforcement AND simulation	2011– 2021, full text, apply equivalent subjects	19	-	-	-
CINAHL	Emergency OR EMT OR EMS OR Paramedic AND police OR law enforcement	2011– 2021, full text, apply equivalent subjects, academic journals	128	-	-	-
Pubmed	Emergency OR EMT OR EMS OR Paramedic AND police OR law enforcement AND simulation	Full text, in the last 10 years	76	-	-	-
Medic	ensihoi* AND poliisi	2011– 2021, asia- sanojen sy- nonyymit käytössä	5	-	-	-
Manuaalinen haku		Mahdollisimman tuoreita julkaisuja		4	-	4

Fokusryhmähaastattelun suostumuskirje

Hyvä asiantuntija,

Olemme ensihoitajaopiskelijoita Metropolia ammattikorkeakoulusta. Teemme opinnäytetyönä simulaatio-opetustilanteen suunnitelman hoitotason ensihoitajaopiskelijoille liittyen ensihoidon ja poliisin yhteistyöhön moniviranomaistehtävällä.

Tavoitteenamme on kehittää valmiuksiamme simulaatioiden järjestäjinä ja vahvistaa omaa osaamistamme ensihoidon ja poliisin yhteistehtävien suorittajina. Lisäksi tuottamamme simulaatio-opetustilanteen suunnitelma jää Metropolia ammattikorkeakoulun käyttöön.

Osallistumalla fokusryhmähaastatteluun voitte vaikuttaa simulaatiotilanteen sisältöön. Fokusryhmähaastattelu on haastattelijan ohjaama, valikoidun ryhmän kesken toteutettava ryhmäkeskustelu. Haastateltavat asiantuntijat ovat virassa tai toimessa työskenteleviä poliiseja ja ensihoitajia.

Haastatteluun on syytä varata aikaa kaksi tuntia. Keskustelu äänitetään. Tulosten raportoinnin perusteella yksilöiden tunnistaminen on mahdotonta. Fokusryhmähaastattelussa kerätty aineisto hävitetään opinnäytetyön raportin valmistumisen jälkeen. Haastattelu ovat luottamukselliset ja saatu aineisto on vain tekijöiden tietoon. Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista.

Vastaamme mielellämme fokusryhmähaastattelua koskeviin kysymyksiin.

Ystävällisin terveisin,

Kalle Heinonen
Ensihoitaja (AMK) -opiskelija
kalle.heinonen2@metropolia.fi

Aleksi Keijama
Ensihoitaja (AMK) -opiskelija
aleksi.keijama@metropolia.fi

Opinnäytetyömme ohjaa
Pasi Miettinen
Ensihoidon lehtori
pasi.miettinen@metropolia.fi

Osallistun fokusryhmähaastatteluun ja aineistoa saa hyödyntää opinnäytetyössä.

Allekirjoitus

Nimenselvennys

Paikka ja aika

Fokusryhmähaastattelun runko

Fokusryhmähaastattelu

Haastattelu toteutetaan 13.10.2021 Helsingissä ja 14.10.2021 Porissa

Haastattelun pohjustus:

- Esitellään haastattelijä ja haastatteluun osallistujat
- Kerätään suostumuslomakkeet
- Esitellään opinnäytetyö lyhyesti sekä haastattelun tavoitteet ja tarkoitus

Fokusryhmähaastattelu:

- Mitkä ovat mielestäsi tavanomaisimpia tehtäviä, joilla teet yhteistyötä poliisin/ensihoidon kanssa?
- Mitä onnistunut viranomaisyhteistyö poliisin/ensihoidon kanssa mielestäsi vaatii?
- Onko viranomaisyhteistyötä vaativilla tehtävillä tullut ongelmia tai haasteita poliisin/ensihoidon kanssa?
- Mihin asioihin mielestäsi olisi hyvä kiinnittää huomiota ja opiskeluvaiheessa?

Haastattelun yhteenveto:

- Yhteenveto keskustelun pääpointeista
- Kysymykset haastattelijalle
- Opinnäytetyön eteneminen

Simulaatio-opetustilanne

Viranomaisyhteistyö poliisin kanssa

Kohderyhmä: Ensihoitaja (AMK) -opiskelijat

Tarvittavat välineet:

Hoitoreppu välineineen ja lääkkeineen, happireppu välineineen, defibrillaattori, neljä Virve-puhelinta, punainen tussi, nukke

Oppimistavoitteet:

- Opiskelijat vahvistavat osaamistaan viranomaisyhteistyötä vaativan tehtävän suorittajina
- Opiskelijat työskentelevät vaarantamatta omaa turvallisuuttaan
- Opiskelijat kehittyvät kommunikoimisessa niin keskenään kuin muiden ammattiryhmien edustajien kanssa (lääkäri, poliisi, hätäkeskus)

Ennakkotiedot suorittajille (2 kpl + potilas ja hätäilmoituksen tekijä) ja simulaation seuraajille:

- Käydään läpi simulaatio-oppimistilanteen tavoitteet
- Jaetaan **simulaation seuraajille** vastuualueet, joita tarkkailla simulaation aikana:

1. ABCDE
2. kommunikaatio työparin, lääkärin ja poliisien kanssa
3. työturvallisuus
4. Tehtävä on ensihoitovetoinen, säilyykö sellaisenaan loppuun saakka?

Simulaatiocase:

Ensihoito Metropolia (EME 122) saa hälytyksen koodilla 752 A-C (myrkytys).

Potilaan roolissa toimivalle opiskelijalle tehdään tussilla pistojälkiä käsiin. Tämän jälkeen opiskelija ohjataan lattialle makaamaan "tajuttomana" ja hengittämään mahdollisimman vähän. Hätätiedotuksen tekijän roolissa olevaa opiskelijaa neuvotaan antamaan sekava kuva itsestään. Ensihoitoyksikön saapuessa osaa kuitenkin kertoa kaverinsa ottaneen buprenorfiinia suonensisäisesti. Määrästä ja ajankohdasta ei ole tarkkaa tietoa.

Tutkiminen aloitetaan ABCDE-järjestyksessä. Vitaalielintoiminnot kartoitetaan kattavasti. Potilaasta huomioitava tavattaessa ainakin hypoventilaatio, pistemäiset pupillat, pistojäljet ja kaverin kertomus opiaatista, jotta osataan epäillä opioidi-intoksikaatiota. Aloitetaan oireenmukainen hoito. Potilaalta on vähintään varmistettava ilmatie (esimerkiksi nielutuubi nukelle), annettava lisähappea sekä ventilaatitukea ja lääkärin konsultaation kautta opioidin vaikutusta kumoavaa lääkettä, naloksonia (aikuiset pistoksena 0,4 mg laskimoon tai lihakseen). Tätä ennen avattava suoniyhteys. Lääke annetaan laskimoon lääkärin ohjeen mukaisesti, jotta lääkkeen vaikutus alkaisi mahdollisimman nopeasti.

Hoidon onnistuessa potilaan tajunnantaso kohenee niin, että hän alkaa riehua sekä käyttäytyä uhkaavasti. Viimeistään tässä vaiheessa suorittajien tulisi ymmärtää hälyttää poliisipartio tehtävälle turvaamaan tilanne.

Kun poliisi on päässyt paikalle ja tilanne on turvallinen, suorittajat turvaavat elintoiminnot ja alkavat valmistella kuljetusta. Poliisiin olisi myös mahdollista turvata kuljetus sairaalaan.

Simulaatio-opetustilanne voidaan päättää, kun tilanne on turvallinen suorittajille ja potilaalle, potilaan elintoiminnot ovat vakaat ja siirytään kuljetukseen. Tilannetta on ohjaajan niin halutessa mahdollista jatkaa kuljetuksen ajan aina sairaalaan saakka, jolloin tilanne voisi päättyä esimerkiksi potilaan luovutukseen.

Potilasprofiili

Nimi	Valle Hienonen
Sosiaaliturvatunnus	121294-123A
Osoite	Porintie 2 C 30, Pori
Hälytyskoodi ja ennakkotiedot	752 A-C, opioidi-intoksikaatio
Perussairaudet ja lääkitykset	Hepatiitti C, MRSA
Fyysinen ja sosiaalinen ympäristö	Asunto epäsiisti, kaverit sekavia
Tila tavattaessa (haastattelu ja havainnointi)	Maannut lattialla hyvän aikaa tajuttomana (vitaalit seuraavassa taulukossa). Kaverin kertoman mukaan ollut hyvällä biletuulella ja ottanut buprenorfiinia suonensisäisesti. Mennyt jonkin ajan kuluttua ennen tajuttomuutta sekavaksi ja väsähtäneen oloiseksi, oksentanut kertaalleen.

Vitaalit	Lähtötilanne
A + B: Happisaturaatio, hengitysfrekvenssi, hengityssänet	Hengitystie avoin, SpO2 87, HT 8, HÄ puhta
C: Verenpaine, syketaajuus, EKG	RR 118/78, syketaajuus 60, EKG sinusrytmi
D: GCS, karkea neurologinen status	Silmät 1, Puhe 2, Liike 1-2
E: Lämpö, verensokeri, kipu, ihon kunto, haavat	Lämpö 35,9, Gluk 6, pistojälkiä käsivarssissa

Hoitotoimina ainakin ilmatien varmistaminen ja happilisän sekä ventilaatiotuen antaminen. Lääkitys konsultaatiopuhelun mukaisesti.

Vitaalit	Tilanne hoidon onnistuessa
A + B: Happisaturaatio, hengitysfrekvenssi, hengityssänet	Hengitystie avoin, SpO2 95, HT 20, HÄ puhta
C: Verenpaine, syketaajuus, EKG	RR 130/90, syketaajuus 90, EKG sinusrytmi, takykardinen
D: GCS, karkea neurologinen status	Silmät 4, Puhe 5, Liike 6, sekava

E: Lämpö, verensokeri, kipu, ihon kunto, haavat	Lämpö 35,9, Gluk 6, ihon kunnossa ei muutoksia, kivun arviointi haastavaa
--	--

Tilanne voi myös jäädä junnaamaan paikoilleen tai potilaan tila voi jopa huonontua, mikäli suorittajat eivät toimi ABCDE-protokollan mukaan tai pyydä poliisipartiota turvaamaan tilannetta. Hengitystien turvaaminen sekä happiläsnä ja naloksoni-injektion antaminen potilaalle on opiaatti-intoksikaatioissa henkeä pelastava toimenpide. Koska opeustilanne on suunniteltu viranomaisyhteistyön harjoitteluun, potilaan tila ei saa edetä elottomuuteen saakka. Jos siis suorittajat eivät toimi edellä mainittujen ohjeiden mukaan, potilaan tila huononee ja simulaation ohjaaja voi ohjeistaa suorittajia konsultoimaan häntä ensihoitolääkärin roolissa.

Vitaalit	Hoidon epäonnistuessa
A + B: Happisaturaatio, hengitysfrekvenssi, hengityssäätimet	Hengitystie avoin, SpO2 80 (laskusuuntainen), HT 7 (laskusuuntainen), Hengityssäätimet puhtaat.
C: Verenpaine, syketaajuus, EKG	RR 119/76, syketaajuus 50, EKG sinusrytmi
D: GCS, karkea neurologinen status	Silmät 1, Puhe 1, Liike 1
E: Lämpö, verensokeri, kipu, ihon kunto, haavat	Lämpö 35,9, Gluk 6, Ei reagoi kivulle

Jälkipuinnin runko

- Suorittajien omat tunnelmat. Menikö tilanne hyvin, ovatko tyytyväisiä omaan toimintaansa?
- Käydään läpi simulaatiota seuranneiden opiskelijoiden huomioita vastuualue kerrallaan.
- Simulaation ohjaaja voi missä tahansa vaiheessa näyttää videoklippejä suorituksesta havainnollistaakseen huomioita.
- Avointa keskustelua opiskelijoiden ja tilanteen ohjaajien huomioista.
- Lopuksi yhteenveto onnistumisista ja kehityskohteista.